

Utbildningsinspektion i Parkskolan, Bäckskolan och särskolan Oasen förskoleklass, grundskola årskurs 1–6 samt särskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Parkskolans rektorsområde	2
Sammanfattande bedömning.....	3
Bedömning av genomförandet.....	6
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Parkskolans rektorsområde som omfattar Parkskolan, Bäckskolan, skoldaghemmet Nornaskolan och särskolan Oasen den 3–4 oktober 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen inom två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Älvsbyns kommun och Parkskolan (F–6), Bäckskolan (F–3) samt Oasens särskola, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolorna intervjuades rektorerna, specialpedagoger, personal i särskolan, skolbarnsomsorgen, förskoleklass, årskurserna 2 och 6, skolsköterska, samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i särskolan, Nornaskolan, förskoleklass samt årskurserna 2 och 6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på saksuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Parkskolans rektorsområde

Parkskolan	Antal elever
Skolbarnsomsorg	54
Förskoleklass	11
Grundskola	185

Bäckskolan	Antal elever
Skolbarnsomsorg	43
Förskoleklass	10
Grundskola	52

Oasen	Antal elever
Skolbarnsomsorg	3
Obligatorisk särskola, grundsärskola	8
Obligatorisk särskola, träningsskola	1

Parkskolans rektorsområde omfattar Parkskolan och Bäckskolan med integrerad skolbarnsomsorg. Grundskolan i Parkskolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. Bäckskolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–3 och den verksamheten bedrivs i en egen skolbyggnad. Den obligatoriska särskolan, Oasen för årskurserna 1–6 finns integrerad i Parkskolans lokaler. Oasen har en egen rektor sedan hösten 2006 som också ansvarar för särskoleverksamhet i Älvåkraskolan samt för grundskoleverksamhet i Nornaskolan och särskild undervisningsgrupp i Älvåkraskolan, benämnd ”lilla gruppen”.

Den pedagogiska personalen i Bäckskolan arbetar i arbetslag med indelningen i 6- och 7-åringar tillsammans benämnd ”barnskola” samt årskurserna 2–3. Skolbarnsomsorgen utgör en integrerad del i verksamheten. I Parkskolan arbetar personalen med indelningen ”barnskola” och årskurserna 2 och 3 årskursvis. I årskurserna 4–6 bedrivs försök med årskursvisa arbetslag. Eleverna i grundskolan är organiserade i årskursvisa klasser. I särskolan bedrivs undervisningen i två åldersintegrerade klasser som främst har inriktningen grundsärskola men även inriktningen träningsskola finns.

Skolorna ligger i centrala Älvsbyn med närhet till skog, idrottsplats, sim- och ishall samt bibliotek. Skolgården har lekredskap och ytor för lek och spel.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Parkskolan (F–6) Bäckskolan (F–3) och obligatoriska särskolan Oasen (1–6) och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektionen visar att Bäckskolan och Parkskolan når olika resultat i arbetet med normer och värden. Eleverna vid Bäckskolan arbetar i en trivsamt och lugn lärandemiljö och uppvisar engagemang, nyfikenhet och lust att lära. Parkskolan visar inte samma resultat. Skolan arbetar dock medvetet och aktivt för att ge eleverna en bra arbetsmiljö. Inspektörernas intryck och bedömning är att de äldre elevernas språkbruk och förmågan att lyssna på varandra och vuxna behöver förbättras. Vidare behöver en likabehandlingsplan utarbetas för skolorna.

Vid inspektionen framkommer att den enskilda läraren har god kunskap om varje elevs kunskapsutveckling. Specialpedagoger/speciallärare och klasslärare följer elevernas språk- och läsutveckling samt genomför diagnoser av olika slag. Ett arbete att utarbeta individuella utvecklingsplaner pågår vid skolorna som enligt inspektörerna behöver intensifieras. I arbetet med särskilt stöd används exempelvis ”bonusår” som ett stöd för eleven. Under läsåret finns flera elever som går om ett år. Skolorna tillsammans med resursteamet behöver säkerställa de rutiner som finns för elever som befars att inte nå målen. Vidare bör det samlade pedagogiska arbetet tydligare dokumenteras och utvärderas.

Inspektörerna konstaterar vidare att eleverna överlag har tillgång till den utbildning de har rätt till. Elevernas tillgång till datorer för kunskapssökande och lärande samt information och erbjudande om modersmålsundervisning behöver däremot förbättras.

Vardagsarbetet i särskolan Oasen bygger på tydlig struktur. Elevernas utveckling socialt och kunskapsmässigt följs på olika sätt. I Oasen utarbetas individuella utvecklingsplaner utifrån elevernas förutsättningar och förmågor. Inspektörerna bedömer dock att personalens kunskap om kursplanerna i grundsärskolan respektive träningsskolan samt arbetet med individuella utvecklingsplaner behöver förbättras.

Vid Bäckskolan och Parkskolan bör rektorn tydliggöra mål, resultat samt analyser av det samlade pedagogiska arbetet. Kvalitetsredovisningen för skolorna bör också utvecklas så att de tydligare innehåller en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats.

Rektorn för särskolan bör i sitt pedagogiska ledningsansvar tydligt följa och utvärdera särskolans resultat. Inspektionen visar på brister i mottagande och beslut kring elever till obligatoriska särskolan.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolorna har inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Parkskolan saknar arbetsplan (2 kap. 23 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Rektorernas resultatansvar.

- Arbetet med normer och värden vid Parkskolan.
- Kunskapen om målen och tydliggörande av bedömningsgrunder.
- Uppföljning och utvärdering av kunskapsutveckling i samtliga ämnen.
- Utvärdering av det samlade pedagogiska arbetet i grundskolan.
- Arbetet med elever i behov av särskilt stöd.
- Personalens kunskap om kursplanerna i särskolan samt arbetet med individuella utvecklingsplaner.
- Öka elevernas medvetenhet avseende inflytande.
- Kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar i kvalitetsarbetet.
- Säkerställa rätten om information om svenska som andra språk.
- Personalens utbildning i förhållande till den undervisning de bedriver.

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna för grundskolan och särskolan.

Kunskaper, utveckling och lärande

Inspektionen visar att eleverna i Bäckskolan och Parkskolan samt deras föräldrar i allmänhet har kännedom om kursplanerna i svenska, engelska och matematik. Skolorna har konkretiserat kursplanernas mål att uppnå i syfte att tydliggöra dessa för elever och föräldrar. Inspektörerna vill uppmärksamma skolorna på att även betona mål att sträva mot. Föräldrarna ges också möjlighet att följa och relatera elevernas kunskapsutveckling till målen i dessa ämnen. Enligt intervjuer fungerar utvecklingssamtalen väl och föräldrar får exempelvis i förväg en utarbetad mall som varierar beroende på ålder. Föräldrar uttrycker dock ett behov av att skolan tydliggör bedömningsgrunder både för elever och föräldrar. Samtalen för de yngre eleverna tar, enligt intervjuer, främst upp arbetet i svenska och matematik och för de äldre eleverna tas samtliga ämnen upp.

Inspektörerna bedömer således att skolorna bör öka kunskapen om målen för samtliga ämnen och för utbildningen som helhet. Även personalens arbete med mål att sträva mot och målen i alla ämnen bör stärkas samt bedömningsgrunder bör tydliggöras.

Specialpedagoger/speciallärare och klasslärare följer systematiskt elevernas språk- och läsutveckling samt genomför diagnoser av olika slag fastställda av barn- och utbildningsnämnden. Bäckskolan och Parkskolan genomför även nationella diagnoser och de nationella ämnesproven i årskurs 5.

Tabell 1: Resultat av de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2005 och 2006 vid Parkskolan. Siffrorna anger andelen elever i procent som uppnått målen i ämnesproven.

Nationella ämnesprov	2005	2006
Svenska	64	75
Engelska	83	80
Matematik	69	78

Källa: Uppgifter har hämtats från Parkskolan

Parkskolan visar på en förbättrad måluppfyllelse år 2006 i nationella proven i svenska och matematik i årskurs 5. I fördelningen mellan pojkars och flickors måluppfyllelse visar resultaten på en relativt jämn fördelning i ovanstående ämnen. Kommunen efterfrågar förutom resultaten av de nationella ämnesproven även antal elever som nått målen i alla ämnen i årskurs 5. Andel elever som enligt skolans bedömning når målen i alla ämnen utgör för år 2005 cirka 70 procent. Inspektörerna ser positivt på kommunens insamling av resultat, men efterfrågar en närmare utvärdering ämnesvis av måluppfyllelsen. Rektorn efterfrågar inte elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen.

Inspektörerna konstaterar att en viss systematik för att följa elevernas kunskapsutveckling genomförs i svenska, engelska och matematik av pedagogerna i olika årskurser men att någon tydlig analys av skolornas resultat som helhet och över åren inte genomförs. Inspektörerna anser därför att det blir svårt att bedöma skolornas kunskapsutveckling och resultat i andra ämnen än svenska, engelska och matematik.

Inspektionen visar att den enskilda läraren har god kunskap om varje elevs kunskapsutveckling. Språkutvecklingen hos yngre elever bedöms av personalen över åren vara lite sämre för pojkar än för flickor. Enligt intervjuer bedöms läsförståelse och läshastighet hos de äldre eleverna ligga högre hos flickorna och även ansvarstagande. Bland de yngre eleverna anser personalen att pojkar och flickor tar lika stort ansvar och visar lika stort intresse för skolan.

Normer och värden

Bäckskolan och Parkskolan samt särskolan Oasen har tydligt utarbetade ordningsregler som är förankrade i verksamheterna och kända av föräldrarna. Vid inspektionen framkommer att skolorna arbetar medvetet för att efterlevnaden av ordningsreglerna skall fungera i vardagsarbetet. En handlingsplan är framtagen i syfte att tydliggöra konsekvenser om elever bryter mot skolans regler. Handlingsplanen undertecknas av föräldrar och elever som visar sitt godkännande i detta.

Inspektionen visar att Bäckskolan och Parkskolan når olika resultat i arbetet med normer och värden. Eleverna vid Bäckskolan arbetar i en trivsamt och lugn lärandemiljö och uppvisar engagemang, nyfikenhet och lust att lära. Föräldrarna bekräftar att de känner sig trygga över sina barns skolgång medan föräldrar vid Parkskolan inte uppger samma entydiga uppfattning om Parkskolan. Enligt inspektörerna arbetar skolorna medvetet och aktivt för att ge eleverna en bra arbetsmiljö. På raster finns exempelvis vuxna ute som agerar direkt. Inspektionen visar dock att språkbruket stundtals har upplevts hårt bland elever och personal. Skolan har vidtagit åtgärder kring detta genom att utarbeta en handlingsplan för att förbättra språkbruket. Intervjuer bekräftar att de yngre elevernas språkbruk är bra nu. Inspektörernas intryck och bedömning är att de äldre elevernas språkbruk och förmågan att lyssna på varandra och vuxna behöver förbättras.

Vid inspektionen framkommer vidare att Parkskolan har haft fall av kränkande behandling. Personal, elever och föräldrar uppger att när detta uppstår agerar skolan direkt och kontaktar föräldrarna. Vid Parkskolan och Bäckskolan finns en arbetsgång för att utreda och vidta åtgärder vid kränkande behandling. Parkskolan har ett mobbningsteam som verkställer utredning av omständigheter vid kränkande behandling och som vidtar åtgärder som krävs med stöd av rektorn. Förebyggande insatser bedrivs i det dagliga arbetet främst i de olika klasserna.

Kommunen har fastställt en gemensam likabehandlingsplan för alla verksamheter.

Mot bakgrund av ovanstående behöver Parkskolan intensifiera arbetet med att skapa en trygg lärandemiljö utan inslag av kränkande behandling. Skolverket vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Pedagogisk verksamhet

Eleverna vid skolorna ges möjlighet till inflytande och delaktighet på olika sätt. Inflytande över lärandet sker främst utifrån egna val om när och hur arbeten skall utföras. Skolråd och klassråd genomförs regelbundet och inflytandet handlar i huvudsak om praktiska frågor. Inom ramen för elevens val gör eleverna också egna val. Vid intervjuer framkommer en omedvetenhet hos eleverna i vilka situationer som de har inflytande. Eleverna behöver få tydligt stöd av vuxna i att komma till denna insikt. Inspektörerna bedömer således att skolorna bör arbeta för att medvetandegöra eleverna.

Älvsbyns kommun erbjuder inte förskoleklass vilket berörs under avsnittet Bedömning av förutsättningarna. De elever som är sex och sju år går i åldersblandade klasser som benämns, "barnskola". Dessa åldersgrupper arbetar både var för sig och tillsammans. Förskolans pedagogik med lek, skapande och barns eget utforskande präglar verksamheten för sexåringarna. Idrott, bad och luncher samt teman utgör exempel på områden som eleverna genomför tillsammans. Enligt inspektörernas bedömning har sexåringarna en verksamhet som i huvudsak motsvarar lagstiftningens krav på förskoleklassen och den strävar mot förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för förskoleklassen anger.

I grundskolan tränas eleverna i att bli medvetna om sina förmågor socialt och kunskapsmässigt samt att göra egna bedömningar utifrån Jag kan och Jag kan mera. Inspektörerna ser positivt på att eleverna får utveckla sin förmåga att själva göra bedömningar. Varje klasslärare och speciallärare/specialpedagog utvärderar också elevernas kunskaper och sociala utveckling. Dessa bedömningar delges vid utvecklingssamtal med elever och föräldrar. Enligt inspektörerna har varje lärare vid skolorna en god bild av och följer varje elevs kunskapsutveckling. Skolorna genomför även som nämnts olika diagnoser i svenska i enlighet med den plan som barn- och utbildningsnämnden fastställt. Nationella diagnoser i årskurs 2 och ämnesproven i årskurs 5 genomförs.

Inspektörerna anser att skolorna/pedagogerna genomför ett medvetet arbete med elevernas språk- och läsutveckling. Skolorna bör dock genomföra en samlad uppföljning och utvärdering för att kunna vidta rätt åtgärder i det fortsatta arbetet. Enligt inspektörerna får eleverna goda förutsättningar att utvecklas enligt mål att uppnå. Inspektörerna vill uppmärksamma skolorna på att arbeta med att tydliggöra mål att sträva mot i verksamheterna.

Enligt grundskoleförordningen får rektorn efter samråd med en elevs vårdnadshavare besluta att eleven inte skall flyttas till högre årskurs, om detta med hänsyn till elevens allmänna utveckling och i övrigt är lämpligast för eleven. Vidare får rektorn på begäran av en elevs vårdnadshavare medge eleven att gå om en årskurs vilket medför att elevens skolplikt upphör innan grundskolan fullföljs. I Bäckskolans och Parkskolans arbete med att stödja elever ges en möjlighet till ett "bonusår". Det finns en andel elever som går om en årskurs. Som grund för att gå om ett år gör pedagogerna, enligt intervjuer, en bedömning av kunskaper eller sociala förmågor. Eleven bedöms exempelvis inte ha "knäckt länskoden i årskurs 2" eller att eleven visar en social omognad. "Bonusåret" ses som en stödåtgärd och genomförs i samförstånd med föräldrarna. Skolorna har utarbetat konkretiseringar av kursplanemålen och inspektörerna vill uppmärksamma skolorna på att dessa konkretiseringar inte får bli uppnåendemål för en årskurs.

Inspektörernas intryck är att möjligheten för elever att gå om används i hög utsträckning. Inspektörerna vill uppmärksamma skolorna på att möjligheten att låta en elev gå om en årskurs skall grundas på en individuell bedömning och får inte bli ett system i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Elever har rätt till särskilt stöd för att kunna följa undervisningen även om de flyttas till nästa årskurs. Vidare vill inspektörerna betona att en målrelaterad skola skall organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och får stöd i sin utveckling. Skolorna behöver säkerställa de rutiner som finns för elever som befaras att inte nå målen.

Samverkan mellan speciallärarna, specialpedagogerna och arbetslagen sker på olika sätt och i olika omfattning. Specialpedagogen/speciallärarna arbetar främst åtgärdande med elever men handleder också personal. Skolorna arbetar för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Pedagogiska iakttagelser och olika tester utgör exempelvis underlag för denna bedömning. Inspektörernas bild är att specialpedagoger/speciallärare har en god överblick av sina elevgrupper. Inspektörerna konstaterar dock att skolornas samlade bild av elever i behov av särskilt stöd behöver följas upp och utvärderas. Förutom elever som genomgår särskilda utredningar framstår bilden att kartläggning, analyser och åtgärder inte genomgående är en utarbetad arbetsgång vid skolorna för att ge relevant stöd. Inspektionen visar sammantaget att arbetet med elever i behov av särskilt stöd behöver förbättras.

Vid inspektionstillfället upprättas ännu inte individuella utvecklingsplaner i Bäckskolan och Parkskolan. Rektorn driver arbetet och pedagogerna får utse några mål att pröva sig fram med. Enligt intervjuer finns en osäkerhet hos personalen och en efterfrågan av mer kompetensutveckling. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev i samband med utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande maldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan

skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna, se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10. Mot bakgrund av ovanstående vill inspektörerna framhålla vikten av att Bäckskolan och Parkskolan intensifierar sitt arbete med att upprätta individuella utvecklingsplaner för varje elev.

Vardagsarbetet i särskolan Oasen bygger på tydlig struktur. Elevernas utveckling socialt och kunskapsmässigt följs på olika sätt i särskolan där exempelvis bilder är ett sätt att dokumentera utveckling. Varje elev har en individuell utvecklingsplan. Målen/insatserna i planen har till en del sin utgångspunkt i kursplanerna för grundsärskolan respektive träningsskolan. Planen utvärderas i samband med utvecklingssamtalen tillsammans med föräldrar då även nya mål/insatser formuleras. Inspektörerna anser dock att målen/insatserna behöver förtydligas. Vissa av målen beskrivs som insatser vilket minskar möjligheten att utvärdera effekterna.

Enligt intervjuer betonar personalen elevens sociala samspel i sitt arbete. Personalen uttrycker ett behov av att få ta del av genomförda utredningar för att kunna veta var de skall ta vid i sitt pedagogiska arbete med eleven. I nuläget ges en muntlig redogörelse för enbart pedagoger. Inspektörerna vill betona att all kunskap om en elevs förutsättningar och förmågor bör delges och samnyttjas i arbetet så eleven i sin fortsatta utveckling ges adekvat stöd. Särskilt viktigt är detta vid övergång till annan verksamhet så att elever får relevant stöd från början. Inspektörerna bedömer att personalens kunskap om kursplanerna i grundsärskolan respektive träningsskolan behöver förbättras bl a för att individuella utvecklingsplaner skall bli ett tydligare verktyg i att följa elevernas kunskapsutveckling. Det gäller även arbetet med individuella utvecklingsplaner.

Kommunens resursteam består av specialpedagog, psykolog och talpedagog. Resursteamets specialpedagog gör bedömningar av skolornas behov av stöd och medverkar ibland vid skolorna då åtgärdsprogram tillsammans med elev och föräldrar utarbetas. Resursteamets åtgärdsprogram som benämns utvecklingsplan används i Parkskolan och Bäckskolan samt särskolan Oasen. Parkskolan har även en egen utarbetad mall för åtgärdsprogram.

Vid skolorna utarbetas åtgärdsprogram för elever som får stöd. Av åtgärdsprogrammet skall det enligt Skolverkets riktlinjer framgå vilka elevens behov är, hur behoven skall tillgodoses samt hur åtgärdena skall följas upp och utvärderas. Programmet skall även omfatta elevens hela skolsituation och elevens starka sidor bör göra utgångspunkt för det fortsatta arbetet.

Kvaliteten på innehållet i resursteamets dokument bör förbättras så att målen är utvärderingsbara. Målen bör förtydligas och omfattas av övergripande mål och konkreta delmål. Vissa av målen beskrivs som insatser vilket minskar möjligheten att utvärdera effekterna. Vidare bör elevens starka sidor utgöra utgångspunkt för det fortsatta arbetet. Inspektörerna betonar också att resursteamets dokument skall benämnas åtgärdsprogram. Rektorns resultatansvar för samtliga elever i behov av särskilt stöd bör även tydliggöras.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolorna på att från och med den 1 juli 2006 har införts förändringar i skolformsförordningarna avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvar har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn ska se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredning-

en visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I kvalitetsredovisningen lyfter rektorsområdet fram ett antal av rektorsområdets utvecklingsområden samt områden angivna av barn- och utbildningsnämnden. Personalen vid Bäckskolan och Parkskolan utvärderar barn- och utbildningsnämndens utvecklingsområden vid läsårets slut. Utvärderingen för 2005/06 har utgått från materialet "Hur bra är vår skola" och måluppfyllelsen har bedömts av personalen i en fyrgradig skala. Utvärderingen har rektorn sedan sammanställt i kvalitetsredovisningen för rektorsområdet.

För rektorsområdets utvecklingsområden finns inte någon tydlig arbetsgång över hur dessa skall följas upp och utvärderas. Kopplingen från tydligt uppställda mål till åtgärder och därefter nya mål avseende rektorsområdets utvecklingsområden framkommer inte. Lärarnas egna uppföljningar, utvärderingar och dokumentation ses inte självklart som en del i det lokala kvalitetsarbetet. Intervjuer bekräftar att dessa inte heller efterfrågas av rektorn.

Bäckskolan har en arbetsplan som anger mål för läsåret och den uppges av personalen utgöra ett stöd för genomförandet av arbetet medan Parkskolan saknar arbetsplan. Inspektörerna bedömer därmed att rektorsområdet behöver utveckla kvalitetsarbetet och att Parkskolan behöver utarbeta en arbetsplan för genomförandet av arbetet. Kontinuerliga uppföljningar, dokumentation och analys bör utvecklas i rektorsområdet. Kvalitetsredovisningarna behöver också utvecklas så att de tydligare innehåller en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats.

Skolans styrning och ledning

Rektorn för Bäckskolan och Parkskolan ansvarar för förskoleklass, årskurserna 1–6 i grundskolan samt skolbarnsomsorg. I Bäckskolan och Parkskolan genomför rektorn regelbundna möten som innehåller förutom praktiska frågor även pedagogiska diskussioner. Intervjuer bekräftar att rektorn driver arbetet med ordningsregler och individuella utvecklingsplaner. Rektorn deltar också i verksamheten vid exempelvis uteaktiviteter samt tar tag i saker och agerar snabbt. Personalen visar ett förtroende för rektorn som också anses vara tillgänglig. För det fortsatta utvecklingsarbetet bör rektorn, enligt inspektörerna, tydliggöra mål, resultat samt analyser av det samlade pedagogiska arbetet vid Bäckskolan och Parkskolan. Inspektörerna bedömer således att rektorn i sitt pedagogiska ledningsansvar bör upprätta arbetsplan och tydliggöra resultatuppföljning och utvärdering.

Den obligatoriska särskolan Oasen med årskurserna 1–6 är integrerad i Parkskolans lokaler och den har från hösten 2006 en ny rektor. Denne ansvarar också för särskoleverksamhet förlagd i Älvåkraskolan samt grundskoleverksamhet som avser Nornaskolan och en särskild undervisningsgrupp inom Älvåkraskolans verksamhet. Denna rektor är placerad på Älvåkraskolan. Rektorn uppfattas ha visioner och anses vara tillgänglig per telefon men att planeringen av möten inte helt genomförts i praktiken. Enligt intervjuer besöker rektorn sällan Oasen och en önskan om tydligare styrning uttalas. Rektorn för särskolan bör i sitt pedagogiska ledningsansvar tydligt följa och utvärdera särskolans resultat.

Inspektionen visar på brister i nuvarande ledningsorganisation. Rektorn för särskolan ansvarar enligt nuvarande organisation även för verksamheten vid

Nornaskolan där eleverna är inskrivna i sin hemklass. Vidare har rektorn också ansvar för den särskilda undervisningsgruppen vid Älvåkraskolan. Rektorsfunktionen kan enligt skollagen inte delas i förhållande till den enskilda eleven och de beslut som enligt författningarna skall fattas av rektorn får inte delegeras.

Inspektionen visar på brister även i mottagande av elev till obligatoriska särskolan. I förberedelsefasen kommer rektorn för särskolan in i ett sent skede. Det framkommer en särskild otydlighet om ansvarsfördelningen mellan särskolans rektor och grundskolornas rektorer som avser mottagandet. Vidare framkommer att i skolans kontakter med hemmen är rektorer inte alltid med i hela processen. Inspektörerna konstaterar också att det finns en otydlighet och osäkerhet bland personal om ansvarsfördelningen mellan förvaltningschef, rektorn för särskolan och rektorerna i grundskolan samt resursteamet. Otydliga rutiner för handläggning av dessa processer leder till att felaktiga beslut tas samt att förvaltningschef överläter ansvar till annan personal som övertar ansvar och beslutsrätt från rektorn. Vidare försvåras vårdnadshavares insyn i handläggningen.

Inspektionen visar att elever går i särskolan Oasen utan att beslut om mottagande skett. Vid inspektionen framkommer att några elever i Oasen har provotid och i åtgärdsprogrammet framkommer att elevens provotid finns dokumenterad som en av flera insatser. I verksamheten finns också exempel på elever som har provotid daterad från år 2005. Intervjuer bekräftar även att några elever går i Oasen som inte är mottagna i skolformen. Några beslut har heller inte redovisats. Att låta eleven pröva skolgång i särskolan under en viss tid om högst sex månader bör inte användas som ett alternativ vid tveksamheter om eleven verkligen uppfyller villkoren för att tas emot i särskolan. Beslut om skolgång måste tas efter sex månader och vara välgrundat.

För mottagande i särskolan krävs en helhetsbedömning som bör utgå från barnets bästa, sett på kort och på lång sikt. Den bör normalt grunda sig på den tidigare kunskap som finns om barnet, hemmets och förskoleverksamhetens/skolans iakttagelser av barnet samt utvärdering av de stödåtgärder som prövats. Vidare bör nödvändiga utredningar som pedagogisk, psykologisk, medicinsk samt social utredning genomföras. Alla dessa utredningar bör göras oberoende av varandra. Enligt intervjuer och dokument sker inte alltid så. Helhetsbedömningen bör även göras av annan än den/de som bidragit med utredningsunderlag, för att så långt som möjligt säkerställa en objektiv bedömning. Vid intervjuer framkommer också oklarheter om vem som tar beslut om mottagande i särskolan. Kommunens ansvar att under hela processen informera, visa på konsekvenser av skolgång i särskolan på kort och lång sikt samt samråda med föräldrar och delge elevens rättigheter måste tydliggöras. Enligt skollagen prövar styrelsen i kommunen om ett barns skall tas emot i särskolan.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

Eleverna i Park- och Bäckskolan har överlag tillgång till den utbildning de har rätt till. Språkval påbörjas exempelvis i årskurs 6 och elevens val genomförs från årskurs 2. Skolorna har förutsättningar att genomföra undervisning i de flesta ämnen och närheten samt tillgången till bad, idrottsplats och bibliotek bedöms vara mycket goda.

Elevernas tillgång till datorer för att kunna använda informationsteknik som ett verktyg för kunskapssökande och lärande är dock begränsad. Endast ett fåtal datorer är i brukligt skick. Supporten av datorer fungerar inte. Enligt grundskoleförordningen skall eleverna ha tillgång till böcker, skrivmaterial, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. Inspektörerna bedömer att elevernas tillgång till datorer behöver förbättras.

Vidare visar inspektionen att undervisning i modersmål och svenska som andra språk inte genomförs vid skolorna. Enligt intervjuer finns i verksamheterna elever med exempelvis slovenska eller tyska som modersmål. Skolverkets officiella statistik visar också att ett antal elever vid skolorna är berättigade till modersmålsundervisning. Vid intervjuer framkommer att ingen elev deltar i modersmålsundervisning. Enligt grundskoleförordningen skall eleven få undervisning i sitt modersmål som ett ämne. Inspektörerna bedömer således att skolorna behöver förbättra information, erbjudande och genomförande av modersmålsundervisning samt studiehandledning. Skolorna bör också informera om rätten till svenska som andra språk i enlighet med grundskoleförordningen.

I kommunen finns inte förskoleklass som egen verksamhet utan ingår i begreppet barnskola/åldersblandad klass. Sexåringarna är inskrivna i grundskolan. Information till föräldrar om andra alternativ än ”barnskola” för 6-åringar sker i varierande grad inom rektorsområdena. Inspektörerna bedömer att kommunen behöver säkerställa att alla föräldrar ges information om de alternativ för 6-åringar som finns i kommunen.

Personalresurser och lokaler

Bäckskolan och Parkskolan har en personaltäthet i nivå med riket i grundskolan. Personalen är utbildad och erfaren samt visar engagemang för sitt uppdrag. Fritidspedagoger och lärare har en utvecklad samverkan exempelvis i ”barnskolan” och i särskolan. Rektorn för grundskolan har gått skolläda-utbildning och rektorn för särskolan genomgår skolläda-utbildning. I verksamheterna förekommer det dock att personal bedriver undervisning i ämnen/områden som de inte har utbildning i som exempelvis moderna språk.

Inspektörerna konstaterar att kompetensutveckling genomförs men i begränsad omfattning. I Oasen finns utbildad specialpedagog men alla speciallärare i verksamheterna är dock inte formellt utbildade. Inom särskolan uttrycks behov av kompetenshöjning avseende diagnoser, dataprogram och kursplaner. Personalen anger att de får delta i kortare utbildningar som de är intresserade av. Längre utbildningar som medför höga kostnader förekommer sällan. Gemensamma insatser för erfarenhetsutbyte mellan skolorna förekommer sporadiskt. Inspektörerna bedömer att skolorna och kommunen behöver arbeta för att exempelvis utbilda specialpedagoger i verksamheterna samt bredda kompetensen för utbildade lärare 1–7 i matematik/naturorienterande ämnen och svenska/samhällsorienterande ämnen som undervisar i ämnen som exempelvis engelska, moderna språk och andra ämnen som de inte har utbildning i.

Vid inspektionstillfället framkommer att Arbetsmiljöverket har inspekterat Bäckskolans lokaler och anmärkt på dessa. I kommunen pågår en lokalöversyn och vid inspektionen uppges att skolan kommer att läggas ner.

Datum	Ort
2007-02-14	Umeå

Solweig Bäckman

Marita Björkman